

ŠPORTNI VIDIKI SMUČARSKEGA TEKMOVANJA V PARTIZANSKEM CERKNEM

Dr. Herman Berčič

Na strokovnem posvetu v Cerknem 23.1.2015, ki je bilo namenjeno obravnavi in osvetlitvi partizanskega smučarskega tekmovanja, je bilo predstavljenih več prispevkov. Med posameznimi vidiki tega izjemnega in edinstvenega dogodka na naših tleh, je bil posebej obravnavan tudi športni.

Šport je namreč človekova dejavnost, ki izvira iz njegove biti in vključuje telesno, duševno, čustveno, socialno, vedenjsko, spoznavno, motivacijsko in duhovno komponento. V zvezi s pripravami udeleženih partizanov na smučarska tekmovanja lahko rečemo, da teh praktično ni bilo. Partizanski borci so prihajali na tekmovanja neposredno iz partizanskih enot: čet, bataljonov, brigad, štabov in drugih partizanskih organizacijskih enot (smučarske delavnice). Obveščanje in iskanje borcev – tekmovalcev po enotah je bilo organizirano, pa tudi naključno. Med tekmovalci so bili borci Prešernove, Vojkove in Gradnikove brigade, jurišnega bataljona, štaba XXXI. divizije, jurišnega voda in partizanskih smučarskih delavnic z določenimi smučarskimi znanji.

Športne priprave, ki izhajajo iz teorije in prakse športnega treniranja in ki jih poznamo danes, so povsem izostale (timska obravnava, kondicijske priprave, učenje in izpopolnjevanje tehnike, situacijski trening, psihične priprave itd.). V zvezi s partizanskim tekmovanjem v Cerknem je zanimiv razmislek o psihofizičnih sposobnostih, lastnostih in znanju partizanov za udeležbo na tekmovanjih. Ta je mogoč na osnovi logičnega sklepanja, ki sloni na izvedenih tekmovanjih (virih) in strokovnem znanju oz. védenju. Zaradi partizanskega načina bojevanja, bivanja v naravi, pohodov in bitk, psihofizičnih naporov, načina prehranjevanja itd. so bili borci – tekmovalci dorasli smučarskim tekmovanjem. Splošne motorične (gibalne) sposobnosti in specialna motorična znanja partizanov (veleslalom, skoki, patroljni teki), so bila individualno pogojena in plod predvojnih izkušenj in tudi pridobljenih v smučarskih desetinah ali vodih. Funkcionalne sposobnosti (vzdržljivost) udeleženih partizanskih borcev, so bile zaradi nenehnih pohodov, zasedanja položajev in premikov ter premagovanja ovir na zavidljivi ravni. Posamezni borci so po pohodu iz svojih enot in prihodu v Cerkno odšli neposredno na tekmovanja in se nato k svojim enotam tudi vrnili.

Pomembno vprašanje pri slehernem športnem tekmovanju, pa tudi smučarskem, je med drugim povezano tudi z motivacijo. Tako je bilo seveda tudi na partizanskem tekmovanju v Cerknem. Zaradi časovne oddaljenosti danes lahko govorimo le o domnevni motivacijski strukturi takratnih borcev – tekmovalcev. Tako so udeležene partizane k navedenemu tekmovanju vodili številni notranji in zunanji motivi. Zaradi bližajočega se konca vojne je med borci prevladoval motiv svobode, prav tako pa so bili pomembni motiv zadovoljstva, ki je prinašal zdravo veselje in radost ob zimskem tekmovanju, motiv doživetja, kjer so v borcih posebej odmevala doživetja v svobodnem Cerknem in motiv druženja, v ozadju katerega je bila skupna borba in tekmovanje za isto stvar. Med posameznimi motivi naj omenimo še motiv zmage, kjer sta bila v ospredju zdrava tekmovalnost in merjenje sil v športnem duhu, motiv pripadnosti, ki je izhajal iz pripadnosti partizanski vojski in motiv notranje življenjske moči, v katerega jedru je bilo pričakovanje za boljše in lepše življenje v prihodnje,

V zvezi s smučarskim tekmovanjem v Cerknem pa lahko govorimo tudi o etično – moralnem vidiku in vrednotah, ki so ga pogojevale. V domnevnem sistemu vrednot naj najprej

navedemo tovarištvo in pomoč v bojih in na tekmovanjih, požrtvovalnost, ki se je odražala na pohodih v borbah in na tekmah ter odgovornost, ki je prihajala do izraza v različnih okoliščinah pa tudi v Cerknem. Med posameznimi vrednotami lahko izpostavimo tudi vztrajnost, ki je potrebna na poti za doseganje izbranega cilja tudi v športni borbi, nepopustljivost, ki se kaže ob večjih naporih, pogum in odločnost tako v bojih kot tudi na tekmah ter skrb za soborca.

Partizansko smučarsko tekmovanje v Cerknem je bil odmeven, narodno spodbuden in enkratni športni dogodek. Organizacijska, vsebinska, materialna in kadrovska zasnova ter izvedba zimskega tekmovanja se je kasneje zrcalila na različnih področjih. Vsakoletna smučarska tekmovanja v okviru tradicionalne prireditve Partizanske smučine Cerkno '45 so nadaljevanje in kakovostna nadgradnja smučarske prireditve pred sedemdesetimi leti. Povezavo pa najdemo tudi s kasnejšim razvojem tovarne Elan v Begunjah.